

KLAGANDE

Jens Mikkelsen
Sydsvenskan
Stortorget 9
211 22 Malmö

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Överförmyndarnämnden i Malmö kommuns beslut den 30 augusti 2013,
se bilaga A

SAKEN

Rätt att ta del av allmän handling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår Jens Mikkelsens yrkanden om att få ta del av kopior på alla klagomål som inkommit mot gode män under olika tidsperioder.

Övriga delar av målet visar kammarrätten åter till överförmyndarnämnden för förnyad prövning och utlämnande i enlighet med domskälen.

YRKANDEN M.M.

Jens Mikkelsen yrkar att han ska få ta del av kopior på alla klagomål som inkommit mot gode män under åren 2010-2013. I andra hand yrkar han att få del av begärda uppgifter för åren 2012-2013 och i tredje hand för perioden 1 januari 2013-1 september 2013. Vidare yrkar han att han ska få ta del av orsaken till entledigande av gode män och förvaltare i 17 fall. Kan handlingarna inte lämnas ut med personuppgifter yrkar han att de ska lämnas ut maskerade. Han yrkar även att få en förteckning över samtliga

gode män i Malmö med uppgifter om hur många huvudmän respektive gode man har.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Klagomål tiden 1 januari 2010- 1 september 2013

Av 2 kap. 12 § tryckfrihetsförordningen framgår att allmän handling som får lämnas ut ska på begäran genast eller så snart det är möjligt på stället tillhandahållas den som önskar ta del av handlingen.

Skyldigheten att tillhandahålla en handling förutsätter att denna beskrivits närmare. En begäran får anses vara tillräckligt preciserad om den avser en grupp av handlingar, t.ex. samtliga beslut under en viss tidsperiod. Av myndigheten kan dock inte krävas annan efterforskning än sådan som är rimlig med hänsyn till omfattningen och dispositionen av det material som måste gås igenom (jfr NJA 1998 s. 559).

Av handlingarna framgår att överförmyndarnämnden den 30 juni 2013 hade 3 543 aktiva ärenden om godmanskap, förvaltare eller förmyndarskap. Klagomål registreras i varje enskilt ärende och det finns inget särskilt register över inkomna klagomål. För att efterkomma Jens Mikkelsens begäran skulle det vara nödvändigt att gå igenom dels den digitala registreringen i dagboksregistret, dels samtliga akter manuellt. Detta är, som kammarrätten förstår det, nödvändigt oavsett vilken period begäran avser. Det innebär att Jens Mikkelsens begäran oavsett avgränsning i tid avser en sådan mera omfattande efterforskning som en myndighet enligt praxis inte kan anses vara skyldig att utföra. Överklagandet ska därför avslås i denna del.

Orsaken till entledigande av gode män och förvaltare i 17 fall

Enligt 32 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL) gäller sekretess hos överförmyndare eller överförmyndarnämnd i ärende enligt föräldrabalken för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men.

Högsta förvaltningsdomstolen har funnit att också gode män ska anses som enskilda i förevarande sammanhang och därmed omfattas av stadgandet (RÅ 1992 not 331 och RÅ 1993 not 710). Regeln är utformad med en presumtion för sekretess. Enligt 2 kap. 12 § första stycket tryckfrihetsförordningen ska en handling som inte kan tillhandahållas utan att sekretessbelagda delar av handlingen röjs emellertid göras tillgänglig i övriga delar för sökanden i avskrift eller kopia.

Kammarrätten anser att det sekretessbelagda materialet, som består av nämndärenden med tillhörande utredningar, är av den art att det skulle kunna göras tillgängligt för Jens Mikkelsen om personuppgifter och andra uppgifter som röjer identiteten på berörda personer maskeras. Överförmyndarnämnden har inte lämnat ut handlingarna i någon del. Nämnden har därmed inte gjort en sådan noggrann sekretessprövning som tryckfrihetsförordningen kräver. Målet ska därför i denna del visas åter till överförmyndarnämnden för förnyad prövning och utlämnande enligt ovan.

Förteckning över gode män m.m.

Gode män som förordnats enligt föräldrabalken omfattas av sekretessbestämmelsen i 32 kap. 4 § OSL. Kammarrätten finner emellertid att det står klart att uppgifterna om att en person är förordnad som god man samt hur många huvudmän personen har är av den art att de kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men. Vad avser personer som förordnats som god man för ensamkommande barn enligt lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn omfattas dessa inte av sekretessen enligt

32 kap. 4 § OSL. Uppgifterna ska således lämnas ut till Jens Mikkelsen. Målet ska därför i denna del återförvisas till nämnden för utlämnande i enlighet med begäran.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 2).

Petter Classon

Anders Cedhagen

Linda Widenström
referent

BESLUT

Sökande Jens Mikkelsen, Sydsvenskan, 211 22 Malmö
Saken Begäran om utfående av handling

Beslut

Överförmyndarnämnden beslutar

1. att uppgifter om antalet entledigande av gode män under perioden 1 januari 2010 till den augusti ska lämnas ut,
  2. att uppgiften att uppgift om orsaken till entledigande, beroende på försummelse att inge förteckning, försummelse att inge årsräkning, allmän omlämplighet för uppdraget ska lämnas ut,
  3. i övrigt avslå Jens Mikkelsens begäran.
-

Nämndens motivering

Jens Mikkelsen har i begäran den 28 augusti 2013 begärt att med stöd av 2 kap 13 § tryckfrihetsförordningen få

1. kopior av alla klagomål som riktats mot gode män/förvaltare/förmyndare i Malmö från om med 1 januari 2010 till den 28 augusti 2013
2. antalet gode/män/förvaltare/förmyndare som entledigats från sitt uppdrag samt orsaken därtill samt uppgift om huruvida polisanmälan är gjord samt slutligen
3. en förteckning över alla gode män i Malmö med uppgift om hur många huvudmän respektive gode man har

Jens Mikkelsen har till stöd för sin ansökan anfört att han är medveten om att ansökan innebär omfattande extraarbetet för myndigheten. Det utgör dock inte skäl för att inte lämna ut handlingarna (jämför RÅ 1982 Ab 379, RÅ 1989 not 100 samt RÅ 1975 2:46).

Enligt 32 kap 4 § offentlighets- och sekretesslagen (OSL) gäller sekretess hos överförmyndaren eller överförmyndarnämnd i ärende enligt föräldrabalken för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållande, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men.

Enligt 32 kap 5 § lagen om offentlighets- och sekretesslagen stadgas att sekretess enligt 4 § inte hindrar att uppgift lämnas till en enskild enligt vad som föreskrivs i föräldrabalken.

Överförmyndaren gör följande bedömning.

1. Begäran om kopior av alla klagomål som riktats mot gode män/förvaltare/förmyndare från om med den 1 januari 2010 till den 28 augusti 2013.

Av 2 kap 2 § tryckfrihetsförordningen följer att allmän handling som får lämnas ut skall på begäran lämnas ut genast eller så snart det är möjligt. I andra stycket samma lagrum stadgas att vidare att myndighet icke är skyldig att tillhandahålla handling på stället, om betydande hinder möter.

Avdelningen för överförmyndarärenden hade per den siste juni i år registrerat 3543 aktiva ärenden rörande antingen godmanskap, förvaltare eller förmyndarskap. Omsättningen av sådana ärenden under 2012 uppgick till ca 4500 ärenden. Ärenden om förordnande registreras i överförmyndarens digitala register, WÄRNA. Varje ärende är upplagt på huvudmannen, det vill säga för den person för vilken någon form av ställföreträdarskap har förordnats. I WÄRNA förs löpande diarium över olika händelser i ärendet. Ärenden om klagomål mot gode män/förvaltare/förmyndare registreras enskilt i varje sådant ärende. Överförmyndaren för därutöver inte något särskilt register över vilka klagomål som inkommer i olika ärenden. För att efterkomma Jens Mikkelsens begäran kan därför konstateras att det krävs en manuell genomgång av samtliga fysiska akter inklusive den digitala registereringen av olika händelser dagboksregistret. Frågan om hur stor arbetsinsats som kan krävas vid begäran om utfående av allmänna handlingar har bedömts i flera fall, bland annat i NJA 1985 s. 537 samt NJA 1998 s. 559. Av dessa vägledande bedömningar framgår att det inte kan krävas annan efterforskning än sådan som är rimlig med hänsyn till omfattningen och dispositionen av det material som måste gås igenom. Med hänsyn till att det material som efterfrågas spänner över flera år och avser ett mycket stort antal ärenden kan konstateras att det skulle krävas avsevärda och så stora arbetsinsatser att det helt enkelt inte rimligt. Överförmyndarnämnden beslutad därför att avslå Jens Mikkelsens begäran i denna del.

2. Begäran om uppgift om antalet gode män/förvaltare/förmyndare/som under tiden den 1 januari 2010 till 28 augusti 2013 blivit entledigade, varför samt om polisanmälan är gjord.

Frågan om överförmyndarens hanteringen av ett beslut att entledigande av god man beror på om den aktuella gode mannen/förvaltaren självant begär sig entledigad eller om frågan har prövats i överförmyndarens nämnd.

Om den gode mannen själv har begärt sig entledigad fattas ett beslut på tjänstemannanivå om entledigande samtidigt som en ny god man förordnas i beslutet. Beslutet diarieförs därefter i det digitala diarieföringsregistret. Ett separat register förs vidare över i vilka ärenden som ett byte har ägt rum (byteslistan). Ett beslut om byte innebär även ett beslut om entledigande. Däremot säger dessa uppgifter ingenting om den primära orsaken till att beslut om byte har fattats.

Överförmyndarnämndens separata register i nuvarande form över genomförda bytesärenden(byteslistan) började föras först den 1 oktober 2010. (Övergången föranleddes av en förändring av överförmyndarens datasystem och övergång till Premium.) Tyvärr saknas tillgänglig statistik över de byten som är gjorda dessförinnan. Under perioden den 1 oktober 2010 till den 28 augusti-2013 har det genomförts 667 byten av antingen gode män eller förvaltare. Uppgifter om antalet av gode män som förordnats enligt lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn har förts från och med hösten 2012.

Om den gode mannen inte själv begär sig entledigad prövar överförmyndarnämnden frågan om det finns skäl att besluta om entledigande i varje enskilt fall. Under den aktuella perioden har överförmyndarnämnden beslutat om entledigande i 17 fall. Dessa fördelar sig enligt följande. 1 ärende under 2010, 2 ärenden under 2011, 11 ärenden under 2012 samt hittills under 2013 i 3 ärenden). I tre fall har ärenden avsett beslut om entledigande av förvaltare. Övriga ärenden avser beslut om entledigande av god man. I ett av ärenden har ställföreträdaren visat försumlighet genom att inte inkomma med förteckning över huvudmannens räkenskaper. I fyra fall har beslut om entledigande fattats sedan det konstaterats att ställföreträdaren uppvisat försumlighet i uppdraget. I resterande fall har ställföreträdaren förutom allmän försumlighet även underlåtit att inkomma med årsräkning i rätt tid alternativt inkommit med ofullständig årsräkning som erfordrat komplettering.

När det gäller övriga frågor i denna del, det vill säga frågan om andra närmare orsaker till att de gode männen/förvaltaren har blivit entledigade genom överförmyndarnämnden samt om det har skett polisanmälan i ärendet bedömer överförmyndarnämnden att detta rör enskilda personliga förhållanden. Bestämmelsen i 32 kap 4 § OSL innebär att det föreligger presumtion för sekretess. Endast i de fall det står klart att den enskilde inte lider skada eller men av att uppgifterna röjs får dessa lämnas ut. Dåvarande regeringsrätten har funnit att också gode män ska anses som enskild i förevarande sammanhang och därför omfattas av stadgandet (RÅ 1992 not. 331 och RÅ 1993 not. 710). Även Kammarrätten i Göteborg har senare kommit till samma slutsats genom dom ibland annat mål nr. 4906-12 den 20 juni 2012.

Den aktuella bestämmelsen om sekretess innebär att det endast i de fall som det står klar att den enskilde inte lider skada eller men som uppgifterna får röjas. I princip allt som den berörda individen upplever som ett mera påtagligt obehag kan beaktas vid skadeprövningen (prop. 1979/80:2 del A s. 82) Av förarbetena

framgår vidare att uttrycket men har getts en mycket vid bedömning. Redan den omständigheten att vissa personer känner till en för någon enskild ömtålig uppgift kan i många fall anses vara tillräckligt för att medföra men.

Överförmyndaren gör härvid - mot bakgrund av att Jens Mikkelsen är journalist - och måste komma antas använda uppgifterna i journalistiskt syfte, bedömningen att det inte står klart att uppgifterna om de närmare detaljerna om orsakerna till besluten eller om det förekommit anmälan till polis i ett enskilt ärende inte kan lämnas ut utan att den enskilde lider men eller skada om uppgifterna röjs. Jens Mikkelsens ansökan i denna del lämnas därför utan bifall.

3. Begäran om förteckning över alla gode män i Malmö samt med uppgifter om hur många huvudmän som respektive gode man har.

Inför denna begäran kan konstateras att sekretessbestämmelsen i 32 kap 4 § OSL endast omfattar ärenden hos överförmyndaren eller överförmyndarnämnd i ärenden om god mansförordnande enligt föräldrabalken. Överförmyndarnämnden förordnar emellertid även god man enligt ärenden enligt lag (2005:429) om god man för ensamkommande barn. Överförmyndaren har uppfattat att frågan avser samtliga gode man och som för närvarande är aktiva.

Överförmyndarnämnden gör i denna del bedömningen att uppgifter om namn och personuppgifter för alla gode män i Malmö samt hur många huvudmän respektive god man har inte kan lämnas ut, då det inte kan anses stå klart att de begärda uppgifterna kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men. Jens Mikkelsen begäran om en förteckning i denna del lämnas därför utan bifall.

I fråga om de gode män som har förordnats enligt lag(2005:429) om god man för ensamkommande barn gör överförmyndarnämnden följande bedömning. Uppgifter i ärenden där god man har förordnats enligt denna lag omfattas i dagsläget inte av någon sekretessbestämmelse, jämför avgörande från Kammarrätten i Göteborg den 5 oktober 2011 i mål nr. 5993-11. Emellertid föreligger enligt överförmyndarens uppfattning ett behov av sekretess i ärenden om god man för ensamkommande barn. Den lagtekniska bristen har uppmärksamats av lagstiftaren och i ett betänkande (Vissa frågor om gode män och förvaltare) SOU 2013:27, Betänkande av Utredningen om bättre förutsättningar för gode män och förvaltare, Stockholm 2013 s.22, föreslås att sekretess ska gälla hos överförmyndaren i ärenden om god man för ensamkommande barn i samma utsträckning som i ärenden om god man enligt föräldrabalken. Förslaget har skickats på remiss och överförmyndaren i Malmö har i yttrande den 12 augusti 2012 till Kommunstyrelsen tillstyrkt förslaget.

I ljuset av den oklarhet som råder i rättsläget beträffande sekretesslagstiftningen för uppgifter i ärenden som avser gode män enligt denna lagstiftning anser överförmyndarnämnden att uppgifterna inte kan lämnas ut. Jens Mikkelsens begäran om en förteckning lämnas därför utan bifall även i denna del.

Malmö 2013-08-30

För överförmyndarnämnden

Susanner Nyberg
Överförmyndarhandläggare, med stöd av delegation
Avdelningen för överförmyndarärenden

Hur man överklagar

Om Du är missnöjd med beslutet kan Du överklaga detta. Det skall göras skriftligt. Överklagandet skall ställas till Kammarrätten i Göteborg, Box 1531, 401 50 GÖTEBORG men skickas eller lämnas till Överförmyndarnämnden, 205 80 MALMÖ. Överklagandet skall ha inkommit till nämnden senast tre veckor från den dag då Du fick del av beslutet. I överklagandet skall Du ange vilket beslut Du vill ändra, vad Du vill att tingsrätten skall besluta istället och motiveringen för ditt förslag till ändring.

